

स्थानिक संस्थाच्या स्वउत्पन्नाच्या ३ टक्के निधी
अपंग कल्याणार्थ खर्च करताना कोणत्या योजना
प्राधान्याने हाती घ्याव्यात या विषयी शासनास
शिफारस करण्यासाठी समिती नेमणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: अपंग-२०१७/प्र.क्र.२५/वित्त-३
बांधकाम भवन, मईबाग रोड,
फोर्ट, मुंबई - ४०० ००९,
तारीख: १८ मे, २०१७.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २००७/प्र.क्र.४८७१/वित्त-३, दि. ०५ ऑक्टोबर, २०१२.
- २) शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २००७/प्र.क्र.४८७१/वित्त-३, दि. २५ जून, २०१४.
- ३) शासन निर्णय क्रमांक: सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
क्र. अपंग २०१५/प्र.क्र.५५/अ.क्र.२, दि. १८/११/२०१५.
- ४) शासन निर्णय क्रमांक: अपंग २०१५/प्र.क्र.१३७/वित्त-३, दि. २४ नोव्हेंबर, २०१५.
- ५) शासन निर्णय क्रमांक: व्हीआयपी २०१६/प्र.क्र.२४/वित्त-३, दि. ०५ एप्रिल, २०१६.
- ६) शासन निर्णय क्रमांक: व्हीआयपी २०१६/प्र.क्र.२४/वित्त-३, दि. २८ एप्रिल, २०१६.
- ७) शासन निर्णय क्रमांक: अपंग २०१६/प्र.क्र.११०/वित्त-३, दि. २९ सप्टेंबर, २०१६.

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्याच्या अपंग कृती आराखडा २००१ मध्ये रोजगार व स्वयंरोजगार विषयक योजनासाठीच्या तरतूदीमधील अनुक्रमांक ९ येथील स्वर्ण जयंती रोजगार योजना अंतर्गत विहीत अटीमध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधील एकूण निधीपैकी ३% रक्कम अपंग व्यक्तींच्या कल्याण व पुनर्वसनाकरीता राखून ठेवण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल, असे नमूद करण्यात आले आहे. त्या अनुषंगाने जिल्हा परिषद, पंचायत समित्या व ग्रामपंचायत यांनी अपंगाकरीता ३% निधी राखून ठेवावा व तो संपूर्ण खर्च करण्याबाबत ग्रामविकास विभागाने दि. ५/१०/२०१२, दि. २५ जून, २०१४ , दि. २४ नोव्हेंबर, २०१५, दि. ५ एप्रिल, २०१६ व दि. २८ एप्रिल, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये आदेश निर्गमित केले आहेत. तसेच दि. २९ सप्टेंबर, २०१६ च्या शासन परिपत्रकान्वये जिल्हा परिषदेने अपंगासाठी स्वतंत्र अपंग कल्याण निधीची स्थापना करावी, याबाबत आदेश निर्गमित केला आहे.

स्थानिक संस्थांच्या स्वउत्पन्नाच्या ३% निधी अपंग कल्याणार्थ खर्च करणे बंधनकारक आहे. यामधून वेगवेगळ्या योजना घेतल्या जातात. राज्यस्तरावर सुसुत्रीकरण करण्यासाठी या निधीतून कोणत्या योजना अपंग कल्याणार्थ प्राधान्याने राबविण्यात याव्यात या विषयी शासनास शिफारस करण्यासाठी समिती नेमणे शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र राज्याच्या अपंग कृती आराखडा २००१ मध्ये रोजगार व स्वयंरोजगार विषयक योजनासाठीच्या तरतूदीमधील स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधील एकूण निधीपैकी ३ टक्के रक्कम अपंग व्यक्तींच्या कल्याण व पुनर्वसनाकरीता राखून ठेवण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल,असे नमूद करण्यात आले आहे. यामधून वेगवेगळ्या योजना घेतल्या जातात. राज्यस्तरावर सुसुत्रीकरण करण्यासाठी या निधीतून अपंग कल्याणार्थ कोणत्या योजना प्राधान्याने राबविण्यात याव्यात, या विषयी शिफारस करण्यासाठी खालीलप्रमाणे समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

१) विभागीय आयुक्त, पुणे	- अध्यक्ष
२) अपंग कल्याण आयुक्त,पुणे	- सदस्य सचिव
३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद, पुणे	- सदस्य
४) अपंग व्यक्तींच्या संघटनेचा एक प्रतिनिधी	- सदस्य
५) मा. विधानसभा/ विधान परिषद दोन सदस्य	- निमंत्रित सदस्य
६) जिल्हा परिषद, अध्यक्ष,पुणे	- निमंत्रित सदस्य
७) विषयाशी संबंधित तज्ञ/ विद्यापीठ प्राध्यापक	- निमंत्रित सदस्य
- विभागीय आयुक्त,पुणे यांनी निमंत्रित सदस्य ठरवून त्यांना वेळोवेळी समित्यांच्या बैठकांना बोलवावे.

सदर समितीने अपंग कल्याणासाठी राखून ठेवण्यात आलेल्या ३ टक्के निधीमधून कोणत्या योजना प्राधान्याने अपंग कल्याणार्थ राबविण्यात याव्यात या विषयी समिती स्थापन झाल्यापासून ३ महिन्यात शासनास शिफारशी सादर कराव्यात.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०५१८११४४०१७४२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ना.भा.रिंगणे)
शासनाचे उप सचिव

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल,महाराष्ट्र राज्य,यांचे सचिव

- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
- ३) मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व)
- ४) मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव (सर्व)
- ५) मा. विधानसभा/ विधान परिषद सदस्य (सर्व)
- ६) अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव /सचिव (सर्व मंत्रालयीन विभाग)
- ७) सर्व विभागीय आयुक्त.
- ८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- ९) जिल्हा परिषदांचे अध्यक्ष (सर्व)
- १०) जिल्हा परिषदांचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी (सर्व)
- ११) सह/ उप सचिव ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग(सर्व)
- १२) अवर सचिव / कक्ष अधिकारी, ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग (सर्व)
- १३) निवड नस्ती कार्यासन वित्त-३